

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКИ
Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

ЕМПІРИЧНІ КОРПОРАТИВНІ ФІНАНСИ
Силабус навчальної дисципліни

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Третій (доктор філософії)
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітня програма	Доктор філософії з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку https://surl.li/kqaclo
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Заочна
Рік підготовки, семестр	2 курс, 3 семестр
Обсяг дисципліни	3,0 кредитів ЄКТС / 90 годин, у тому числі, самостійної роботи – 76 годин, лекційних – 8 годин, семінарських – 6 годин
Форма семестрового контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Інформація про викладачів	Лекції, семінарські заняття, консультації: Самарічева Тетяна Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку t_samaricheva@univer.km.ua https://univer.km.ua/profile/samaricheva-tetyana-anatoliyivna Профілі у наукових базах даних: Google Scholar https://scholar.google.com/citations?user=XaPzLT0AAAAJ&hl=uk ORCID https://orcid.org/0000-0002-8889-4306 ResearcherID https://www.webofscience.com/wos/author/rid/GLR-3949-2022
Розміщення курсу	Google classroom https://classroom.google.com/c/ODM4MjU1NzI4NTY5?cjc=ivhoweas
Консультації	Офлайн консультації: згідно із затвердженим розкладом; Онлайн консультації: за попередньою домовленістю електронною поштою та Google meet у робочі дні з 9.00 до 17.00;

Консультації до екзамену: напередодні екзамену згідно із затвердженим розкладом.

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	<p style="text-align: center;">Загальні компетентності</p> <p>ЗК 01. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку на основі системного наукового світогляду, професійної етики, загального культурного кругозору.</p> <p style="text-align: center;">Спеціальні компетентності</p> <p>СК 04. Здатність застосовувати цифрові інструменти й інформаційно-аналітичні програмні продукти та системи для обґрунтування, підтвердження/спростування гіпотез та визначення тенденцій розвитку об'єктів дослідження у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p>
Програмні результати навчання	ПР 02. Мати концептуальні та методологічні знання з фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку і на межі предметних галузей, а також демонструвати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.
Місце дисципліни в логічній схемі	Дисципліни, що передують вивченню: «Актуальні проблеми теорії та практики фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку», «Управління фінансами: мікро і макрорівень».
Зміст навчальної дисципліни	Тема 1 Емпіричні методи у корпоративних фінансах Тема 2. Підходи до формування емпіричних даних у корпоративних фінансах Тема 3. Емпірична фінансова діагностика Тема 4 Емпіричний інструментарій фінансового менеджменту та контролінгу Тема 5. Емпірика прийняття фінансових рішень у корпоративному менеджменті
Рекомендовані джерела для вивчення навчальної дисципліни	<p style="text-align: center;">Основні джерела</p> <ol style="list-style-type: none">1. Базилінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч.посіб. - 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2025. 328 с.2. Боярко І.М. Рахівництво у фінансах підприємств в умовах інформаційного суспільства: теорія, методологія, практика: монографія. Суми: Університетська книга, 2025. 440 с.3. Городня Т.А. Економічна та фінансова діагностика: навч.посіб. Львів: Магнолія 2006, 2025. 282 с.4. Гриценко Л.Л. Фінанси підприємств: практикум: навч.посіб. Суми: Університетська книга, 2025. 285 с.5. Квасницька Р.С. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навч.посіб. /Квасницька Р.С. Львів: Магнолія 2006, 2025. 632 с.6. Кундицький О.О. Фінансовий менеджмент: навч.посіб. Львів: Новий Світ-2000, 2024. 288 с.

7. Онисько С.М. Управління фінансовою санацією підприємств: практикум. Львів: Магнолія 2006, 2025. 224 с.
8. Рогов Г.К. Формування системи фінансових механізмів корпоративного сталого розвитку: монографія. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2025. 424 с.
9. Сарапіна О.А. Практикум з фінансового аналізу: навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2025. 226 с.
10. Сороківська М.В. Фінансовий менеджмент (математичний інструментарій): навч. посіб. Львів: Новий Світ-2000, 2025. 282 с.
11. Стратегічне фінансове управління підприємством: монографія. Авт. кол.: Боярко І.М., Гриценко Л.Л., Рябенков О.В. та ін.; Суми: Університетська книга, 2025. 176 с.
12. Терещенко О. О., Бабяк Н. Д. Фінансовий контролінг: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2013. 407 с.
13. Тігова Т.М. Аналіз фінансової звітності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2025. 268 с.
14. Фінанси підприємств корпоративного сектора економіки України/ Зимовець В.В., Даниленко А.І., Терещенко О.О. та ін.; за ред. В.В. Зимовця; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Електрон. дані. Київ, 2019. 306 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/311.pdf>
15. Фінансовий менеджмент: підручник. За заг. ред. Говорушко Т.А. Львів: Магнолія 2006, 2025. 344 с.
16. Ярошевич Н.Б. Фінанси диверсифікованих підприємств: навч. посіб. Львів: Новий Світ-2000, 2025. 327 с.

Допоміжні джерела

1. Samaricheva T., Khaidari A. Innovative approaches to rapid analysis of the financial condition of enterprises. SCIENTIFIC JOURNAL HE-SS in Ostroleka. 2024. № 3 (54). P. 72-82. URL: <https://ojs.wsa.edu.pl/index.php/sj-economics/article/view/660/103>
2. Іжевський П., Піхняк Т., Самарічева Т. Сучасні підходи в аналізі та оцінці бізнес-проектів. Економічний простір. 2024. № 191, С. 296-302. <https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1569/1512>
3. Іжевський П., Самарічева Т. А., Кудельський В.Е. Цифрові інновації в розвитку малого бізнесу. Економіка та суспільство. 2024. № 63. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4138/4068>
4. Крушинська А. В. Економічне обґрунтування сценаріїв підвищення прибутковості та інвестиційної привабливості підприємства на основі використання операційного важеля. Університетські наукові записки. 2020. № 2 (74). С. 77-89.
5. Самарічева Т. А. Вплив цифровізації економіки на аналіз ліквідності та платоспроможності підприємств. Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації, 16 січня 2025 р.: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті доктора економічних наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України ПИЛИ Василя Івановича. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2025. 300 с. С. 203-204.
6. Самарічева Т.А., Тарасов С.В., Юричин В.Ю. Кредитні інструменти стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу в Україні.

	<p>Наукові перспективи. №8 (62). 2025. С. 696-712. URL: http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/28183/28146</p> <p>7. Самарічева Т.А., Юричина І.А., Юричин В.Ю. Роль малого та середнього бізнесу в розвитку територіальних громад. Інвестиції: практика та досвід. 2025. № 12. С. 169-175. URL: https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/6713/6811</p> <p>8. Синчак В., Кульбачний В. Фінансовий механізм компаній-автоперевізників в системі управління фінансами: теоретичний аспект. Облік і фінанси. 2024. №3 (105). С. 103 – 111. URL: https://afj.org.ua/pdf/1091-finansoviy-mehanizm-kompaniy-avtopereviznikiv-v-sistemi-upravlinnya-finansami-teoretichniy-aspekt.pdf</p> <p>9. Стецько М. Прагматика теоретичних досліджень у сфері корпоративних фінансів. Світ фінансів. 2015. Вип. 3. С.130-143. http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/2768/1/%D0%A1%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%BE%20%D0%9C..pdf</p> <p>10. Ткачук Н.М. Грошові потоки підприємства: аналіз та оцінка. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 27-28 березня 2024 р. Львів: ЛНУП, 2024. 579 с., С.383-385.</p> <p>11. Ткачук Н.М. Ділова активність як інструмент управління грошовими потоками підприємства. Управління розвитком соціально-економічних систем: Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 21-22 березня 2024 року). Харків: ДБТУ. Ч. 1. 2024. 694 с. С. 544-549.</p> <p>12. Ткачук Н.М. Інноваційна політика розвитку сучасних підприємств. Обліково-фінансова наука і практика: пріоритети розвитку та місія у воєнний час: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (16 листопада 2022 р., м. Київ) / Відпов. за вип. Ю.С. Бездушна. К.: ННЦ «ІАЕ», 2022. 238 с. С. 112-115.</p> <p>13. Ткачук Н.М. Особливості аналізу грошових потоків підприємства в сучасних умовах. Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 28-29 березня 2024 р. Полтава, 2024. С.571-573.</p> <p>14. Фасолько Т. М. Оптимізаційне моделювання управління фінансовими ресурсами: моделі ризику. Реформування фінансово-економічної системи країни в контексті міжнародного співробітництва: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 15-16 грудня 2023 року). За заг. ред.: М. М. Палінчак, В. П. Приходько, В. В. Химинець та ін. Львів-Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 178.</p> <p>15. Державна служба статистики України. URL : http://www.ukrstat.gov.ua</p> <p>16. Євростат. URL: https://ec.europa.eu/eurostat</p> <p>17. Міністерство економіки України. URL: https://me.gov.ua/?lang=uk-UA</p> <p>18. Міністерство фінансів України. URL: http://www.minfin.gov.ua .</p> <p>19. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). URL: https://data.oecd.org/.</p>
--	--

Навчальний контент

	№ теми	Назва теми	Кількість годин					
			Усього	у тому числі				
				Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	
Тематичний план навчальної дисципліни	1.	Емпіричні методи у корпоративних фінансах	18	2	2	–	–	14
	2.	Підходи до формування емпіричних даних у корпоративних фінансах	18	2	2	–	–	14
	3.	Емпірична фінансова діагностика	18	2	–	–	–	16
	4.	Емпіричний інструментарій фінансового менеджменту та контролінгу	18	–	2	–	–	16
	5.	Емпірика прийняття фінансових рішень у корпоративному менеджменті	18	2	–	–	–	16
		Всього годин:	90	8	6	–	–	76
Методи навчання та форми поточного контролю	<p>Під час лекційних занять застосовуються:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) традиційний усний виклад змісту теми; 2) слайдові презентації. <p>На семінарських заняттях відбувається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дискусійне обговорення проблемних питань; - тренінги спрямовані на розвиток здатності генерування нових ідей; - вирішення тестових завдань; - повідомлення про виконання індивідуальних завдань. <p>Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни проводиться у формах:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування здобувачів вищої освіти щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції; 2. усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях. 							
Лекційні заняття	<p style="text-align: center;">Лекційне заняття 1</p> <p style="text-align: center;">Тема 1. Емпіричні методи у корпоративних фінансах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Корпоративні фінанси: сутність, сучасні тренди та виклики. 2. Емпіричне та теоретичне у формуванні концептуальних засад розвитку економіки. 3. Емпіричне тестування теорій та теоретичних концепцій у сфері корпоративних фінансів. 4. Емпіричні методи у корпоративних фінансах: Event Study Methodology, Performance Econometrics and Event Studies, Endogeneity, Difference in Difference Estimators. 							

	<p style="text-align: center;">Лекційне заняття 2</p> <p>Тема 2. Підходи до формування емпіричних даних у корпоративних фінансах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Емпіричні дані у корпоративних фінансах 2. Сучасні підходи до складання фінансової та нефінансової звітності в Україні. Нефінансова звітність як інструмент забезпечення прозорості процесів сталого розвитку та післявоєнного відновлення. 3. Сучасні способи представлення емпіричних даних. 4. Штучний інтелект у фінансах: Емпіричні дані та ШНМ. <p style="text-align: center;">Лекційне заняття 3</p> <p style="text-align: center;">Тема 3. Емпірична фінансова діагностика</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансова діагностика: традиційний підхід та його обмеження 2. Емпірично-індуктивні системи показників фінансової діагностики 3. Дискримінантний аналіз: інструмент діагностики фінансового стану. 4. Прогнозування банкрутства підприємств в умовах воєнної економіки та релокації виробництва. 5. Комбінаторна експрес-діагностика в управлінні корпоративними фінансами. <p style="text-align: center;">Лекційне заняття 4</p> <p>Тема 5. Емпірика прийняття фінансових рішень у корпоративному менеджменті</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Емпіричний аналіз прийняття фінансових рішень у корпоративному менеджменті через призму оцінки вартості бізнесу. 2. Сучасні методи оцінки вартості бізнесу в емпіричних дослідженнях. Емпірична ідентифікація драйверів вартості підприємств у період післявоєнного відновлення. 3. Вартісно-орієнтований підхід до оцінки результатів діяльності компанії.
<p style="text-align: center;">Семінарські заняття</p>	<p style="text-align: center;">Семінарське заняття 1</p> <p style="text-align: center;">Тема 1. Емпіричні методи у корпоративних фінансах</p> <p style="text-align: center;"><i>Питання для усного опитування та дискусії</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура емпіричного дослідження. 2. Біхевіористичний підхід у фінансах, психологія прийняття рішень та синтез класичних, неокласичних та інституційних методів для отримання адекватних інвестиційних рішень. 3. Критерії оцінювання прикладного значення теоретичних розробок і рівня їхнього внеску у генерування доданої вартості окремими компаніями та корпоративним сектором загалом. 4. Емпіричні методи у корпоративних фінансах: <ul style="list-style-type: none"> –Event Study Methodology, –Performance Econometrics and Event Studies, –Endogeneity, –Difference in Difference Estimators. <p style="text-align: center;">Методи навчання та форми поточного контролю</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) дискусійне обговорення проблемних питань – 2 бали; 2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань за темою заняття – 3 бали.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Підходи до формування емпіричних даних у корпоративних фінансах

Питання для усного опитування та дискусії

1. Емпіричні дані у корпоративних фінансах, їхнє значення для обґрунтування рішень, зменшення ризиків, виявлення трендів та покращення загальної ефективності діяльності.
2. Сучасні підходи до складання фінансової та нефінансової звітності в Україні.
3. Стандарти GRI (Global Reporting Initiative) як ключ до публічної звітності про нефінансову діяльність (ESG), їхні базові принципи, визначення суттєвих аспектів та етапи підготовки звітів.
4. Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS) у підвищенні ефективності управлінських рішень, прозорості для інвесторів та порівнюваності компаній.
5. Технологія XBRL як міжнародний стандарт електронної звітності, її переваги в автоматизації та стандартизації через використання таксономій.
6. Використання Dashboard як інструменту для подолання інформаційної асиметрії.
7. Емпіричні дані та інструментарій штучного інтелекту (ШІ) у фінансах.
8. Архітектура, процеси навчання та використання ШНМ в управлінні ризиками для підвищення точності та швидкості аналітики.

Методи навчання та форми поточного контролю

- 1) дискусійне обговорення проблемних питань – 2 бали;
- 2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань за темою заняття – 3 бали.

Семінарське заняття 3

Тема 4. Емпіричний інструментарій фінансового менеджменту та контролінгу

Питання для усного опитування та дискусії

1. Фінансовий контролінг як концепція інформаційної підтримки прийняття рішень та інструмент координації систем управління на підприємстві.
2. Розмежування стратегічного контролінгу (орієнтація на вартість, шанси та ризики) та оперативного контролінгу (орієнтація на доходи, витрати, прибуток та ліквідність).
3. Емпіричні засади формування фінансової структури компанії: виокремлення центрів фінансової відповідальності (центрів витрат, доходів, прибутку та інвестицій).
4. Бюджетування як процес розроблення та контролю системи бюджетів: фіксація цілей, прогнозування, алокація ресурсів та мотивація персоналу.
5. Методологія фінансового прогнозування: якісні методи (та кількісні підходи).
6. Емпіричні системи вимірювання результативності діяльності (Performance Measurement): ключові індикатори ефективності (KPI),
7. Збалансована система показників (Balanced Scorecard), Піраміда та Призма ефективності.
8. Вартісно-орієнтоване управління (Value-Based Management):

	<p>концепція доданої вартості для власників (Shareholder Value Added).</p> <p>Методи навчання та форми поточного контролю</p> <p>1) дискусійне обговорення проблемних питань – 2 бали; 2) аудиторна письмова робота у формі виконання тестових завдань за темою заняття – 3 бали.</p>
<p>Самостійна робота здобувачів вищої освіти</p>	<p>Тема 1. Емпіричні методи у корпоративних фінансах <u>Питання для самостійної роботи</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Алгоритм проведення Event Study Methodology (дослідження подій). 2. Статистичні тести (Т-тест, регресійний аналіз) та інтерпретація результатів щодо значущості аномальної дохідності. 3. Performance Econometrics (економетрика ефективності) та вивчення впливу подій на ризики й майбутні результати. 4. Проблема ендогенності в економетричному аналізі, її природа як кореляції змінної з терміном помилки та основні причини: вибірковий ефект, зворотний зв'язок, випущені змінні та помилки вимірювання. 5. Наслідки ендогенності для точності оцінок та методи її виявлення через кореляційні та регресійні тести. 6. Метод різниці в різниці (Difference-in-Difference): концепція експериментальної та контрольної груп, історія розвитку методу, ключові припущення щодо схожості трендів та незалежності груп. <p><u>Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи</u></p> <p>Опрацювати літературу і на підставі її вивчення дати письмову відповідь на питання самостійної роботи. За абеткою списку групи оберіть одне питання із п'яти і дайте на нього письмову відповідь. Здобувач вищої освіти, який у списку групи знаходиться під №1 обирає питання 1.1, під №2 – 1.2..., під №5 обирає питання 1.5., під №6 – обирає питання 1.1 і т.д. Відповідь повинна мати авторське бачення розгляду питання. Копіювання тексту з літературних джерел не оцінюється позитивно.</p> <p>Із змісту відповіді на питання сформулюйте два актуально-проблемних твердження (одне із правильною відповіддю "Так" і одне із правильною відповіддю "Ні") та визначте його правильність / неправильність, позначивши відповідями "Так" "НІ". Правильне твердження виділіть жирним шрифтом і коротко його обґрунтуйте до 5 рядків тексту.</p> <p>Тема 2. Підходи до формування емпіричних даних у корпоративних фінансах <u>Питання для самостійної роботи</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні джерела емпіричних даних: фінансові звіти, ринкові та статистичні показники, результати опитувань, а також методи їхнього збору, очистки, аналізу та інтерпретації. 2. Використання даних у процесі прийняття інвестиційних рішень, стратегічному плануванні та фінансовому моделюванні, враховуючи виклики щодо якості й доступності інформації та перспективи розвитку машинного навчання й штучного інтелекту.

3. Стандарти GRI (Global Reporting Initiative) як ключ до публічної звітності про нефінансову діяльність (ESG), їхні базові принципи, визначення суттєвих аспектів та етапи підготовки звітів.
4. Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS) у підвищенні ефективності управлінських рішень, прозорості для інвесторів та порівнюваності компаній.
5. Побудова фінансової звітності відповідно до національних НП(С)БО.
6. Сучасні способи представлення емпіричних даних.
7. Джерела інформації в XBRL-форматі, процеси підготовки, перевірки та обміну даними, а також регуляторні аспекти й перспективи інтеграції з великими даними.
8. Архітектура, процеси навчання та використання ШНМ в управлінні ризиками для підвищення точності та швидкості аналітики.
9. Дослідження впливу воєнних ризиків на структуру капіталу та фінансову стійкість підприємств.
10. Difference-in-Difference аналіз ефективності державних програм підтримки бізнесу в умовах воєнного та післявоєнного періоду.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу і на підставі її вивчення дати письмову відповідь на питання самостійної роботи. За абеткою списку групи оберіть одне питання із чотирьох і дайте на нього письмову відповідь. Здобувач вищої освіти, який у списку групи знаходиться під №1 обирає питання 2.1, під №2 – 2.2..., під №4 обирає питання 2.4., під №5 – обирає питання 2.1 і т.д. Відповідь повинна мати авторське бачення розгляду питання. Копіювання тексту з літературних джерел не оцінюється позитивно.

Із змісту відповіді на питання сформулюйте два актуально-проблемних твердження (одне із правильною відповіддю "Так" і одне із правильною відповіддю "Ні") та визначте його правильність / неправильність, позначивши відповідями "Так" "Ні". Правильне твердження виділіть жирним шрифтом і коротко його обґрунтуйте до 5 рядків тексту..

Тема 3. Емпірична фінансова діагностика

Питання для самостійної роботи

1. Вітчизняні методики оцінювання (однофакторний аналіз та бальні системи), їхні суттєві недоліки: ігнорування чистого грошового потоку, мультиколінеарність, відсутність критичних значень та галузевої специфіки.
2. Типологія дискримінантного аналізу: однофакторний підхід та переваги багатфакторного дискримінантного аналізу (МДА).
3. Покроковий алгоритм побудови МДА-моделей: від підбору релевантних індикаторів до розроблення «ключа» інтерпретації результатів.
4. Критерії відбору фінансових індикаторів: мінімізація мультиколінеарності, нормальний розподіл та використання лямбда Вілкса.
5. Багатфакторна модель Беєрмана: вагові коефіцієнти показників та шкала ймовірності фінансового краху.

6. Емпіричні методи стратегічного фінансового менеджменту: PEST(EL)-аналіз впливу ринкових трендів на фінансові результати та етапи його проведення.
7. Система ключових показників ефективності (KPI).
8. Balanced Scorecard (BSC) як інструмент трансформації стратегічних цілей в оперативні заходи.
9. Формування KPI сталого розвитку та їх інтеграція у систему Balanced Scorecard.
10. Моделювання сценаріїв відновлення підприємств із урахуванням міжнародної фінансової допомоги.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу і на підставі її вивчення дати письмову відповідь на питання самостійної роботи. За абеткою списку групи оберіть одне питання із двох і дайте на нього письмову відповідь. Здобувач вищої освіти, який у списку групи знаходиться під №1 обирає питання 3.1, під №2 – 3.2..., під №3 – обирає питання 3.1 і т.д. Відповідь повинна мати авторське бачення розгляду питання. Копіювання тексту з літературних джерел не оцінюється позитивно.

Із змісту відповіді на питання сформулюйте два актуально-проблемних твердження (одне із правильною відповіддю "Так" і одне із правильною відповіддю "Ні") та визначте його правильність / неправильність, позначивши відповідями "Так" "Ні". Правильне твердження виділіть жирним шрифтом і коротко його обґрунтуйте до 5 рядків тексту..

Тема 4. Емпіричний інструментарій фінансового менеджменту та контролінгу

Питання для самостійної роботи

1. Функціональні напрями контролінгу: координація, інформаційна підтримка, організація, аналітика та внутрішній контроль.
2. Структура майстер-бюджету: план фінансових результатів, план руху грошових коштів (Cash flow) та плановий баланс.
3. Бюджетний контроль та аналіз відхилень фактичних показників від планових; ідентифікація причин відхилень на рівнях планування, прийняття рішень та реалізації.
4. Сучасні альтернативи традиційному бюджетуванню: концепції «покращеного» та «прогресивного» бюджетування, модель безбюджетної діяльності (Beyond Budgeting) та впровадження ковзних прогнозів (Rolling Forecast).
5. Трансфертне ціноутворення як інструмент координації децентралізованих підрозділів: методи встановлення внутрішніх цін на базі ринкових показників, витрат (змінних або повних) та на договірній основі.
6. Концепція дуального (подвійного) ціноутворення як спосіб синхронізації інтересів підрозділів та підприємства в цілому. Методи оцінки та планування вартості бізнесу: модель дисконтування грошових потоків (DCF), показники економічної доданої вартості (EVA), доданої вартості грошового потоку (CVA) та ринкової доданої вартості (MVA).
7. Емпіричне обґрунтування ставки дисконтування через модель WACC та модель оцінки капітальних активів (CAPM).
8. Стратегічний контролінг у забезпеченні довгострокової стійкості

та екологічної відповідальності підприємства.

9. Зелене бюджетування (Green Budgeting) та його роль у відновленні інфраструктури.
10. Вартісно-орієнтоване управління в умовах післявоєнної трансформації економіки.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу і на підставі її вивчення дати письмову відповідь на питання самостійної роботи. За абеткою списку групи оберіть одне питання із п'яти і дайте на нього письмову відповідь. Здобувач вищої освіти, який у списку групи знаходиться під №1 обирає питання 4.1, під №2 – 4.2..., під №8 обирає питання 4.8., під №9 – обирає питання 4.1 і т.д. Відповідь повинна мати авторське бачення розгляду питання. Копіювання тексту з літературних джерел не оцінюється позитивно.

Із змісту відповіді на питання сформулюйте два актуально-проблемних твердження (одне із правильною відповіддю "Так" і одне із правильною відповіддю "Ні") та визначте його правильність / неправильність, позначивши відповідями "Так" "Ні". Правильне твердження виділіть жирним шрифтом і коротко його обґрунтуйте до 5 рядків тексту.

Тема 5. Емпірика прийняття фінансових рішень у корпоративному менеджменті

Питання для самостійної роботи

1. Вартість компанії як інтегральний критерій ефективності фінансових рішень менеджменту.
2. Теоретичні та емпіричні підходи до аналізу вартості бізнесу.
3. Метод дисконтування грошових потоків (DCF) як базовий інструмент ухвалення інвестиційних і фінансових рішень.
4. Розрахунок вільних грошових потоків (FCF) за умов нестабільних доходів і змінної структури капіталу.
5. Оцінка середньозваженої вартості капіталу (WACC) у розрізі окремих періодів та її вплив на управлінські рішення.
6. Метод скоригованої приведеної вартості (Adjusted Present Value, APV): однофазна та двофазна моделі.
7. Емпіричне оцінювання податкового щита (Tax Shield) і його ринкової вартості.
8. Вартісно-орієнтовані показники: EVA, ΔEVA, CVA, MVA, їх інтерпретація та використання у корпоративному менеджменті.
9. Відносні показники концепції VBM: RONA, ROCE, CFROI.
10. Емпірична ідентифікація ключових драйверів зростання вартості компаній у період післявоєнного відновлення.
11. Інтеграція результатів емпіричної оцінки вартості бізнесу у систему стратегічного та фінансового менеджменту компанії.

Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи

Опрацювати літературу і на підставі її вивчення дати письмову відповідь на питання самостійної роботи. За абеткою списку групи оберіть одне питання із двох і дайте на нього письмову відповідь. Здобувач вищої освіти, який у списку групи знаходиться під №1 обирає питання 5.1, під №2 – 5.2..., під №10 – 5.10. під №11 – обирає питання 5.1 і т.д. Відповідь повинна мати авторське бачення розгляду питання. Копіювання тексту з літературних джерел не оцінюється позитивно.

Із змісту відповіді на питання сформулюйте два актуально-проблемних твердження (одне із правильною відповіддю "Так" і одне із правильною відповіддю "Ні") та визначте його правильність / неправильність, позначивши відповідями "Так" "Ні". Правильне твердження виділіть жирним шрифтом і коротко його обґрунтуйте до 5 рядків тексту.

Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) здобувача наукового ступеня доктора філософії денної форми навчання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи навчальним планом.

Методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується у вигляді наукової роботи. Тема наукової роботи обирається здобувачем наукового ступеня доктора філософії денної форми навчання добровільно з наведеного нижче переліку та закріплюється за ним науково-педагогічним працівником на початку семестру. Наукова робота – це самостійно виконане наукове дослідження певної проблеми, яке відповідає науковим принципам, має певну структуру, містить результат власного пошуку та обґрунтовані висновки. Підготовка ІНДЗ у такій формі передбачає:

1. підбір та опрацювання літератури за темою наукової роботи;
2. складання плану роботи (*вступ, перше питання – розкриття теоретичних аспектів проблеми, друге питання – аналіз фактичних та статистичних даних, висновки, список використаної літератури та інформаційних джерел*);
3. виклад основних ідей та пропозицій авторів.

Форма контролю – перевірка правильності виконання ІНДЗ із врахуванням самостійності, творчості та правильності розрахунків. Результати наукової роботи можуть публікуватись у вітчизняному чи закордонному науковому виданні у вигляді статті, доповідатись на міжнародній, всеукраїнській чи університетській конференціях з публікацією або без публікації тез.

Теми наукових робіт

1. Емпірична оцінка впливу структури капіталу на вартість компанії в умовах нестабільних фінансових ринків.
2. Моделювання середньозваженої вартості капіталу (WACC) у динамічних умовах корпоративного фінансування.
3. Емпіричне тестування ефективності методу дисконтованих грошових потоків (DCF) у прийнятті корпоративних інвестиційних рішень.
4. Порівняльна емпірична оцінка методів DCF та APV у компаніях зі складною структурою фінансування.
5. Емпірична ідентифікація ключових драйверів вартості компаній у різних галузях економіки.
6. Застосування реальних опціонів у фінансових рішеннях: емпірична оцінка інвестиційної гнучкості бізнесу.
7. Емпіричний аналіз ролі податкового щита в управлінні вартістю компанії.
8. Вартісно-орієнтоване управління: емпірична перевірка ефективності показників EVA та MVA.
9. Порівняльна емпірична оцінка традиційних та вартісно-

	<p>орієнтованих фінансових показників ефективності.</p> <p>10. Емпіричне дослідження фінансових рішень щодо зростання бізнесу в умовах нестабільних грошових потоків.</p> <p>11. Поведінкові аспекти прийняття фінансових рішень та їх вплив на вартість компанії.</p> <p>12. Оцінка ефективності фінансових рішень у компаніях, що реалізують стратегії сталого розвитку.</p>
--	--

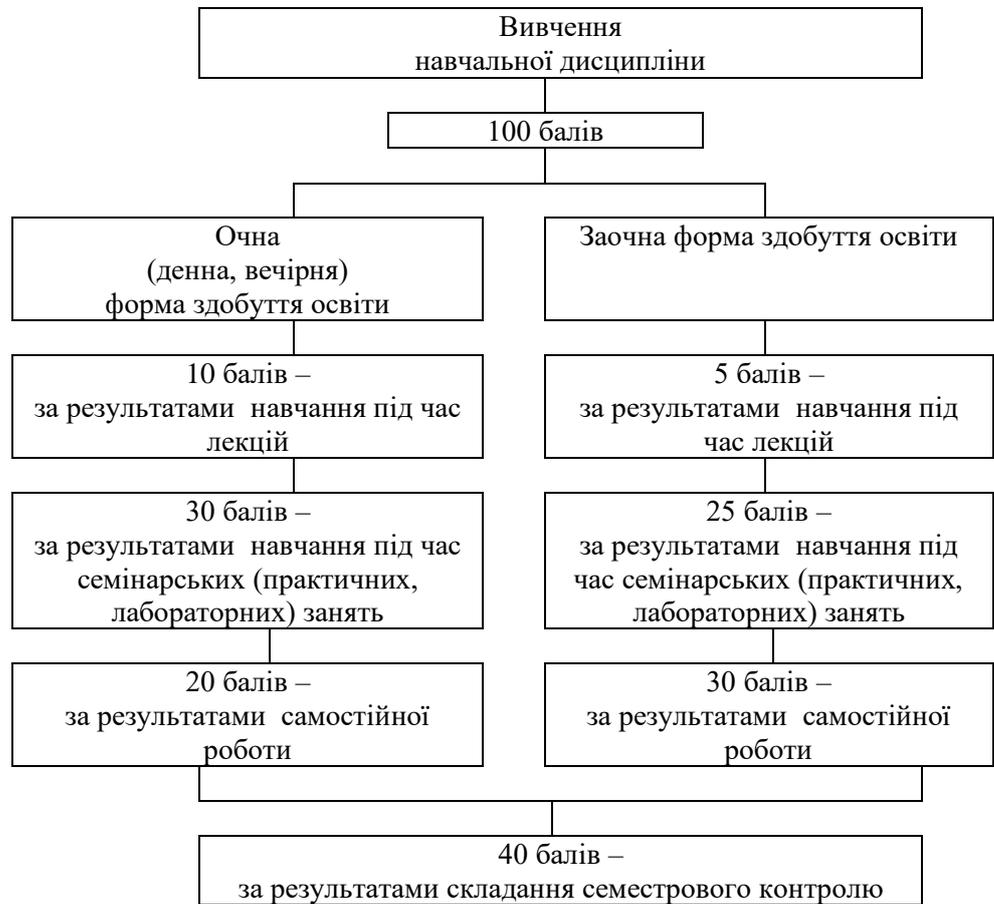
Політика та контроль

Політика щодо дедлайнів та здобуття балів за пропущені заняття	<p>Перескладання лекцій та семінарських занять відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджене рішенням вченої ради від 29.08.2025 р., протокол №1, введене в дію наказом від 29.08.2025 р. № 523/25 (https://surl.li/liuxqd) (у новій редакції).</p> <p>Перескладання лекції: виконання завдання за темою пропущеної лекції.</p> <p>Перескладання семінарських занять: усне опитування по питаннях семінару.</p>
Підсумковий контроль	<p style="text-align: center;">Питання для підсумкового контролю</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність корпоративних фінансів та їх сучасні тренди і виклики. 2. Ключові компетентності та сучасні функції фінансових служб підприємства. 3. Емпіричне та теоретичне у формуванні концептуальних засад корпоративних фінансів. 4. Структура емпіричного дослідження у корпоративних фінансах. 5. Емпіричне тестування фінансових теорій та концепцій. 6. Концепція іррелевантності фінансування Міллера–Модільяні та її емпіричні обмеження. 7. Біхевіористичний підхід у корпоративних фінансах і прийнятті фінансових рішень. 8. Event Study Methodology: передумови, етапи та інтерпретація результатів. 9. Performance Econometrics та аналіз впливу подій на фінансові результати компаній. 10. Проблема ендогенності в емпіричних дослідженнях та методи її виявлення. 11. Метод Difference-in-Difference та сфери його застосування у фінансах. 12. Джерела емпіричних даних у корпоративних фінансах та проблеми їх якості. 13. Фінансова та нефінансова звітність як база емпіричних досліджень. 14. Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS) та їх роль у прийнятті рішень. 15. Європейські стандарти звітності зі сталого розвитку (ESRS) та їх імплементація в Україні. 16. Стандарти GRI та використання ESG-даних у фінансовому аналізі. 17. Технологія XBRL у формуванні та аналізі емпіричних фінансових даних. 18. Dashboard та KPI як інструменти подолання інформаційної асиметрії.

	<ol style="list-style-type: none"> 19. Застосування штучного інтелекту та нейронних мереж у фінансовій аналітиці. 20. Традиційний фінансовий аналіз та його обмеження в сучасних умовах. 21. Емпірично-індуктивні системи показників фінансової діагностики. 22. Дискримінантний аналіз у фінансовій діагностиці підприємств. 23. Класичні моделі прогнозування банкрутства та їх емпірична ефективність. 24. Прогнозування банкрутства підприємств в умовах воєнної економіки та релокації виробництва. 25. KPI та Balanced Scorecard у стратегічному фінансовому менеджменті. 26. Комбінаторна експрес-діагностика та метод економічних нормалей. 27. PESTEL-аналіз у контексті післявоєнної реконструкції та євроінтеграційних процесів. 28. Фінансовий контролінг як концепція інформаційної підтримки управління. 29. Стратегічний та оперативний контролінг: відмінності та інструментарій. 30. Стратегічний контролінг у забезпеченні довгострокової стійкості та екологічної відповідальності підприємства. 31. Бюджетування та бюджетний контроль у системі фінансового менеджменту. 32. Альтернативні концепції бюджетування та ковзні прогнози. 33. Трансфертне ціноутворення як інструмент координації фінансових рішень. 34. Value-Based Management та концепція зростання добробуту власників. 35. Вартість компанії як інтегральний критерій ефективності фінансових рішень. 36. Традиційні підходи до оцінки вартості бізнесу та їх емпіричне застосування. 37. Метод DCF у прийнятті фінансових та інвестиційних рішень. 38. Розрахунок FCF за умов нестабільних грошових потоків. 39. Оцінка WACC у динаміці та її вплив на вартість компанії. 40. Метод APV та емпірична оцінка податкового щита. 41. Опціональний підхід та реальні опціони в оцінці вартості бізнесу. 42. Вартісно-орієнтовані показники EVA, CVA, MVA у корпоративному менеджменті. 43. Ідентифікація ключових драйверів зростання вартості компанії. 44. Порівняння традиційних показників прибутковості та вартісних індикаторів.
<p>Критерії оцінювання</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Положення про організацію освітнього процесу у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджене рішенням вченої ради від 29.08.2025 р., протокол №1, введене в дію наказом від 29.08.2025 р. № 523/25 (https://surl.li/liuxqd) (у новій редакції). 2. Положення про систему рейтингового оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти у Хмельницькому університеті управління та права наказом від 19.02.2019 р. №74/19

http://www.univer.km.ua/page/Polozhennya_ratings.pdf

Нарахування балів здобувачам вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

Обсяг балів, здобутих здобувачем вищої освіти під час **лекцій** з навчальної дисципліни, визначається у пропорційному співвідношенні до кількості відвіданих лекцій. Загальна кількість балів визначається за формулою:

$$\sum_{л} = \Phi_{л} / \Pi_{л} \times \text{Мах}, \text{ де:}$$

$\sum_{л}$ – загальна кількість балів;

$\Phi_{л}$ – кількість фактично відвіданих лекцій;

$\Pi_{л}$ – планова кількість лекцій, визначена робочою програмою;

Мах – максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати за роботу на лекціях.

Кількість балів, здобутих здобувачем вищої освіти під час **семінарських** (практичних, лабораторних) занять з навчальної дисципліни, визначається за формулою:

$$\sum_{с} = (B_1 + B_2 + \dots + B_n) / n \times K, \text{ де:}$$

$\sum_{с}$ – загальна кількість балів;

B – кількість балів, отриманих на одному занятті;

n – кількість семінарських (практичних, лабораторних) занять, визначених робочою програмою;

K – коефіцієнт, який, як правило, дорівнює 7 (для денної форми здобуття освіти) або 6 (для заочної форми здобуття освіти).

Коефіцієнт K може бути іншим з урахуванням специфіки

навчальної дисципліни.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття здобувачеві вищої освіти до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

Обсяг балів за самостійну роботу розподіляється пропорційно за два завдання, що складається з: 1) визначених для самостійної роботи питань за темами навчальної дисципліни, що виконуються у письмовій формі; 2) одного індивідуального завдання, яке виконується в письмовій формі у вигляді наукової роботи за обраною здобувачем темою. Кожне питання, виконане у письмовій формі, самостійної роботи оцінюється максимально одним балом відповідно до критеріїв. Критерії оцінювання знань за самостійну роботу здобувачів вищої освіти наведені у п.4.3.15. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права. За виконання першого завдання здобувач може одержати максимально 15 балів. За виконання другого завдання здобувач може одержати максимально 15 балів.

Загалом за виконання самостійної роботи здобувач наукового ступеня доктора філософії заочної форми навчання може одержати максимально 30 балів.

Перерозподіл балів, в межах максимально можливої кількості їх одержання за виконану самостійну роботу, наведено в табл. 1.

Таблиця 1. Розподіл балів для самостійної роботи

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер теми					Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	
1.	Максимальна кількість балів за одну письмову роботу з відповідної теми	3	3	3	3	3	15
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	15					15
	Усього балів						30

За семестровий контроль, що проводиться у формі заліку здобувач вищої освіти може максимально одержати 40 балів. Шкала визначення кількості балів та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами семестрового контролю, подана у табл. 4.6 підпункту 4.5.1 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 серпня 2025 року, протокол № 1).

Структура залікового білету включає 40 тестових завдань різної складності. Максимальна кількість балів за відповідь на тестові завдання складає 40 балів.

Підсумовування балів за результатами вивчення навчальної дисципліни здійснюється як правило, на підставі результатів поточного контролю;

Семестрова оцінка із залікової навчальної дисципліни (за умови, що здобувачем за поточний контроль накопичено 36 і більше балів)

	<p>обчислюється за формулою:</p> $\sum c = \text{Бпк} * 100 / 60, \text{ де:}$ <p>$\sum c$ – загальна кількість балів; Бпк – кількість балів, отриманих за поточний контроль.</p> <p>Здобувач освіти, який бажає отримати підсумковий бал вищий за розрахунковий (відповідно до зазначеної формули) із залікової навчальної дисципліни, має право скласти семестровий залік. У такому разі семестрова оцінка із залікової навчальної дисципліни обчислюється шляхом додавання накопичених здобувачем освіти балів з поточного та семестрового контролю.</p> <p>У разі отримання здобувачем вищої освіти на заліку підсумкової оцінки, що є нижчою ніж розрахункова, йому виставляється розрахункова оцінка.</p>
Можливість визнання результатів неформальної освіти	<p>Здобувачу вищої освіти визнаються результати неформальної освіти за тематикою, пов'язаною з навчальною дисципліною, у порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (https://surl.li/fxneax) (за умови наявності сертифікату). Кількість зарахованих балів залежить від тематики онлайн курсу.</p> <p>Здобувачу вищої освіти можуть визнаватись результати участі у: конкурсі, науково-практичній конференції, тренінгу, турнірі, брейн-рингу тощо. Оцінювання результатів неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до обсягу та складності виконаних завдань, а кількість балів визначається викладачем навчальної дисципліни.</p>
Політика академічної доброчесності	<p>Розділ «Академічна доброчесність» на сайті Університету http://univer.km.ua/page.php?pid=188</p>
Політика врегулювання конфліктів	<p>Етичний кодекс Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджений рішенням вченої ради університету 27 травня 2020 року, протокол № 9, введений в дію наказом від 27.05.2020 р. № 201/20 (http://univer.km.ua/doc/Etichniy_kodeks.pdf)</p>
Зворотній зв'язок	<p>1. Під час аудиторних занять, консультацій. 2. За допомогою анкетування після завершення вивчення навчальної дисципліни, регулярних анкетувань здобувачів вищої освіти, що проводяться в університеті.</p>

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

РОЗРОБНИКИ	доцентка кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, кандидатка економічних наук, доцентка Тетяна САМАРІЧЕВА
ГАРАНТ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ	Професор кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, доктор економічних наук, професор Віктор СИНЧАК
СХВАЛЕНО	рішення кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку 28 жовтня 2025 року, протокол № 3.